

22/03/2024

Del cos viscut al cos representat: correlacions de psicomotricitat en l'educació infantil

Investigadores de la UAB han estudiat quantitativament la correlació entre acció, representació i cognició en les sessions de psicomotricitat d'educació infantil. Detecten un efecte positiu en la realització de les representacions al final de les sessions de la Pràctica Psicomotriu Aucouturier (PPA) sobre el rendiment cognitiu dels infants de tres anys.

istock/Nadezhda1906

La psicomotricitat s'ha anat construint a partir d'un recorregut de numerables aportacions, des de la psiquiatria, la medicina i l'educació fins a la neuropsicologia, que avui en dia ens permeten definir-la, independentment de les seves línies d'abordatge i des de l'amplitud del seu camp d'actuació. En l'àmbit de la intervenció educativa, aquesta pràctica pedagògica ha esdevingut la base de nous projectes educatius.

Entenem la Pràctica Psicomotriu Aucouturier (PPA), com una pràctica educativa o forma d'intervenció en la qual es reconeix l'expressivitat de l'infant. Està basada en el cos i en les accions dels infants per afavorir els processos de pensament operatori i es realitza en un espai, en un moment concret i amb uns materials determinats. Es fa sota l'atenta mirada de l'adult, el psicomotricista, qui prioritza la maduració integral de l'infant a través de la sensoriomotora, i d'un procés que ha d'afavorir la construcció de la totalitat corporal. En definitiva, partim de considerar la "sala de psicomotricitat" com un espai en el qual s'acompanya l'itinerari maduratiu de cada infant, des de l'afectivitat, la motricitat i el

coneixement. Un espai en el qual s'estableixen vincles prou forts per cobrir demandes d'atenció, cura, aprenentatge i moviment que cada infant requereix.

A partir dels nivells d'expressivitat motriu que l'infant manifesta en la sessió de psicomotricitat (sensacions internes del cos, experiències de plaer i desplaer i l'aparició del joc simbòlic), és on s'articularen l'acció i el pensament i la comunicació i la conceptualització, d'aquesta manera els infants poden, des de la representació, construir el significat de la seva pròpia acció. La representació cal entendre-la com la capacitat de construir i organitzar el món que ens envolta, per tant, parlem d'un procés complex. Les formes de representació a la sala, des de la PPA, són el dibuix, les construccions, el modelatge i l'expressió verbal.

La nostra recerca ha permès destacar que existeix correlació entre la representació i els processos cognitius de Velocitat de processament, Memòria, Motricitat fina i Coordinació visomotora. Al mateix temps, tenim indicis per afirmar que donar espai de forma sistemàtica a les verbalitzacions durant les representacions, afavoreix la relació entre allò que l'infant verbalitza que ha jugat a la sala i el que veritablement ha realitzat. També, hem observat una relació entre el recorregut maduratiu de l'infant i un recorregut ascendent en els paràmetres de: dibuix, modelatge, construccions i expressió oral.

Quan es duen a terme sessions de psicomotricitat on s'afavoreix l'espai i el moment per la representació a través del dibuix, construccions i modelat, s'obtenen millores significatives en el desenvolupament dels processos cognitius i en la qualitat de les representacions. Per tant, considerem convenient executar les tasques de representació tal com es contempen en la PPA amb una freqüència del 100% de les sessions programades. Al mateix temps recomanem que les sessions tinguin una durada entre 1,30h i 2,00h per afavorir el moment de la representació. Finalment cal destacar que, donades les condicions en què s'ha desenvolupat la recerca com pel grau de significativitat dels resultats aconseguits, semblen existir indicis de l'efectivitat de l'aplicació de la PPA sobre el desenvolupament cognitiu.

María del Carmen González-André; Lurdes Martínez-Mínguez

Departament de Didàctica de l'Expressió Musical, Plàstica i Corporal

Àrea de Didàctica de l'Expressió Corporal

Universitat Autònoma de Barcelona

urdes.martinez@uab.cat; mariadelcarmen.gonzalez.andre@uab.cat

Referències

González André, M. del C., & Martínez Mínguez, L. (2024). **Correlación entre acción, representación y cognición en las sesiones de psicomotricidad de educación in-fantil: Análisis cuantitativo (Correlation between action, representation, and cognition in early infant psychomotor education sessions: Quantitative analysis)**. *Retos*, 51, 294–301. <https://doi.org/10.47197/retos.v51.99346>